

A magyar áruk sikere Brnóban

„A tavalyihoz hasonlóan, az idén is nagy sikert arattak a baráti Magyar Nép-köztársaság árucikkei a III. brnói nemzetközi vásáron» — írja bevezetőben a pozsonyi Új Szó című napilap, majd így folytatja: Bizonyítják ezt a többmillió korona értékű üzletkötések és a csehszlovák közönség részéről megnyilvánuló óriási érdeklődés is.

A csehszlovák külkereskedelmi vállalatok műszereket, szerszámokat, elektromos kemencét, vízbuzsít, hengerelt árut, vasúti biztosító-berendezést, mezőgazdasági gépeket és gázgenerátorokat vásároltak a többi között magyar partnereiktől.

Nagy volumenű a magyar import-üzletkötések értéke is. Szerszámok, teher- és személygépkocsik, fafésülők, építőipari gépek szerepelnek a magyar vállalatok vásárlási listáján.

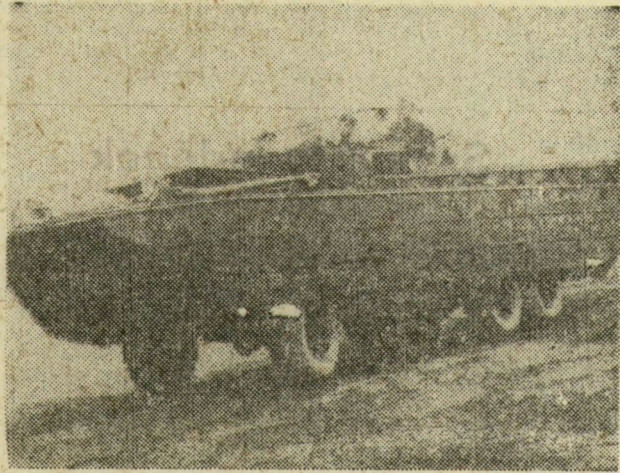
Az Új Szó végezetül megállapítja: »A magyar kiállítás határozott sikert aratott, komoly üzletkötések jöttek létre, amelyek tovább mélyítik a két ország baráti és kereskedelmi kapcsolatát».

Változatos program a fegyveres erők ünnepén

A fegyveres erők napja alkalmából az egész város érdeklő programról gondoskodott a rendező bizottság. Honvédségi és rendőrségi alakulatok, munkásörök mérik össze erejüket pénteken a moravárosi Kinizsi-pályán. Az itt lebonyolításra kerülő sportversenyek között labdarúgó-mérkőzés, atlétikai verseny, tréfas sportbemutató is szerepel. Reggel 9 órától egész nap szórakozhatnak az érdeklődők a különböző sporttalálkozók.

Újszerűnek és érdekesnek

ígérkezik az ünnep jellegét kifejező katonai bemutató Újszegeden a Bertalan-szobornál. Vasárnap délután 4 órakor kezdődik a harci program, amelyben a legkülönbözőbb katonai feladatok végrehajtása szerepel. A part mentén végignézheti bárki, miként kelnek át a harcok a Tiszán, búvárok a mélyben robbantanak. Ezenfelül sok egyéb, érdekes látványban lesz részük a két parton elhelyezkedő nézőknek.

Néphadseregünk katonái a kiképzési tervek színvonalasabb teljesítésével készülnek a fegyveres erők napjára. Képünkön: kétlétű jármű a gyakorlaton

A művészi munka legfontosabb kérdéseit vitatták meg a színház évadnyitó társulati értekezletén

Rendkívül nagy érdeklődés mellett rendezte meg a Szegedi Nemzeti Színház tegnap délután az új évad első társulati ülését, amelyen megjelent Sárközi István, az MSZMP Szeged városi bizottságának művelődési felelőse, Tari János, a városi tanács v. b.-elnök-helyettese, a Művelődési Minisztérium színházi főosztályát pedig Szabó István főelőadó képviselte.

Károlyi István színművész megnyitotta szavai után Vaszy Viktor, a Szegedi Nemzeti Színház igazgatója vázolta a színház új évadának tervét. Hangsúlyozta, hogy a színház öt éves tervével a szocialista élet fejlődését kívánja szolgálni.

— Hazánkban — mondta Vaszy Viktor — a felszabadult dolgozó tömegek, a munkások, a termelőszövetkezetek dolgozó parasztjainak kultúra iránti éhsége kielégülést találhat mai életünkben. A színházak közönsége nagy átalakuláson megy át, s az átalakulás kötelességünké teszi, hogy színházaink műsorpolitikája a követelményekhez igazodjon. Ez részben művészeti, részben szervezési kérdés. Színházunknak ebben kettős szerepet kell vállalnia:

egrészt a színházba jövő kulturális igényeit kell kielégíteni és fejleszteni, másrészt, akik még nem jutottak el a színházba, azokkal meg kell szerezni a színházunkat.

Ezt követően Szendrő József főrendező mutatóközt be a teljes társulatnak, majd a közös munka jegyeit ismertette a tagság előtt. Hangoztatta, hogy a három műfaj játszó színházban beszélő zenét és zenélő prózát kívánnak nyújtani a közönségnek, s

minden műfajnak egyaránt létjogosultsága van a színház életében, s egyformán megbecsülésben részesül valamennyi.

Szendrő József külön szövegezt a Szegedi Nemzeti Színház fiatal művészeihez, akik a Színház és Filmművészeti Főiskolát elvégezve Szegedre szerződtek. — Utat kell nyitni előttük — mondta —, hogy művészi munkájukban érvényesüljenek, s annak idején majd ők is tovább tudják adni tapasztalataikat a legifjabb műve-

szeknek. A színpadon generációk találkoznak, s az ifjúságban nem konkurenciát kell látnunk az idősebbeknek, hanem új, friss hajtást, amit támogatni, segíteniük kell. Szeged tartósan őrzi kulturális jelentőségét, s ehhez színházunk művészi munkájával mi is hozzá kívánunk járulni.

Tari János, a városi tanács v. b.-elnök-helyettese is felszólalt, s a színház életét érintő több kérdést tisztázott a társulat előtt. Ko-

vács Miklós, a városi tanács népművelési csoportvezetője a színház új feladatainak jelentőségéről szövegezt, s a színházi hagyományok ápolásáról, a Szegedi Nemzeti Színház jó hírnevének öregbítéséről. A társulati ülésen felszólalt Bordás Dezso, Kormos Lajos, Kovács János, Bánász Ilona, Halási Iván, Markovits Vera, Mezey Károly, Kemény Livia, valamint Kassai László ügyelő.

„Legyen Szeged fürdőváros”

Kétnapos ankétot rendeznek Szegeden fővárosi és külföldi egyetemi tanárok, szakemberek részvételével

A szegedi megyei jogú városi tanács végrehajtó bizottsága, a Hazafias Népfront városi bizottsága és a Magyar Hidrológiai Társaság szegedi csoportja október 14-én és 15-én kétnapos ankétot rendez a »Legyen Szeged fürdőváros»-mozgalom keretében. Szeged fürdővárossá fejlesztése kérdéseiről.

A kétnapos ankétot négy főreferátum hangzik majd el. Perczel Károly, az Építési Minisztérium főosztályvezetője Szeged szerepe a tájban, dr. Mihály István egyetemi tanár Szeged és környékének hidrológiai sajátosságai, dr. Schullhof Ödön kandidátus Balneoterápiás lehetőségek Szegeden és környékén, dr. Vadász Gyula, az Egészségügyi Minisztérium osztályvezetője pedig Feladataink a mozgásszervi betegek rehabilitációjában címmel tartanak referátumokat. Felkért hozzászólók: Papp Ferenc műgyegetemi tanár Budapest és Spiriev Bozsidar, Szofia.

Az ankét két szekcióra válik majd; orvosi és hidrológiai, üdülési, sport és idegenforgalmi előadásokkal foglalkozó témakörök szerint. Az orvosi tárgyu előadásokat dr. Leszkay György MÁV főtanácsos Budapest, dr. Domokos József reuma-szakorvos Szeged, dr. Bence György adjunktus Szeged és dr. Vet-

rő János, a KÖJÁLL szegedi igazgató-főorvosa tartják. Az orvosi tárgyu előadásokat dr. Berkes Pál főorvos, a városi tanács egészségügyi osztályának vezetője foglalja össze. Előadásokat tartanak még Füle Lajos, a Várostervezési Vállalat osztályvezetője, dr. Schmidt Eligius Róbert egyetemi tanár Budapest, dr. Bárány István főorvos Budapest és Gács György, a Szegedi Idegenforgalmi Hivatal vezetője. A hidrológiai, víz-sport üdülési és idegenforgalmi előadásokat Dévény István főmérnök, a Magyar Hidrológiai Társaság szegedi csoportjának elnöke foglalja majd össze. A Szeged fürdővárossá fejlesztéséről Nagy István, a Hazafias Népfront városi bizottságának titkára tart majd vitaindító előadást.

A magyar ipar automatizálja a Barátság köolajvezeték szovjet, lengyel és német szakaszát

A Barátság olajvezeték építésével egyidőben a magyar műszer- és híradástechnikai ipar dolgozik a vízvezeték üzemeltetéséhez szükséges berendezések előállításán, a hírközlés korszerű eszközeit híradástechnikai iparunk gyártja s már az építéshez több száz kilométer terület összeköttetését biztosító ultrarövidhullámú, úgynevezett mozgó hírhálózt szállított. A mostani tervek szerint a magyar műszeripar végzi, a vezeték szovjet, lengyel és német szakaszának automatizálását, illetve készíti az ehhez szükséges berendezéseket.

Hagyomány és kötelesség

Néhány év óta Szeged ismét magára hívta országunk közvéleményének figyelmét és évente a vendégek tízezei fordulnak meg ebben a városban. Nyaranta majd csak minden második szegedi ember idegenvezető, rokonokat, barátokat, új és régi ismerősöket kalauzol, és minden igyekezetével azon van, hogy minél többet megmutasson a város érdekességeiből, kulturális kincseiből, élénk gazdasági életéből, szépülő, új és patinás, régi arculatából. És ilyenkor azokról az értékekről sem feledkezik meg a szegedi kalauz, amelyeket nem lehet ugyan pontról pontra megmutogatni, de el lehet mondani: a hagyományokról. Menyyny büszkeséggel magyarázzák a vidéki rokonok, barátok, vagy ismeretlen érdeklődőnek fiatal és felnőtt szegediek, hogy milyen előkelő helyet foglal el Szeged a magyar irodalomban; milyen történelmi nevezetességei révén került bele iskolakönyvekbe és tanulmányokba; a tudománynak hány jeles képviselője élt és alkotott e falak között. Amit csak szorgalmas közírók és ismeretterjesztők összegyűjtöttek és leírtak vagy elmondtak a szegedi hagyományokról különböző helyeken és alkalmakkor, azt mind úgy magukba szívták a szegediek, mint a szívacs a vizet, hogy egyrészt maguk is megismerjék ezeket a szellemi értékeket, másrészt átadják a város iránt érdeklődő vendégek ezreinek és tízezeinek.

Öröm ez, közös öröm. Van mivel büszkélkednünk, van mit mutatnunk az ideérkezőknek, s magunknak is van miben büszkélkednünk. Mégis, valahányszor vendégeket kísér a mai kor szellemében élő szegedi, zavarba jön, vagy sajnálkozik, mert egy ponton megakad a tudománya. Ha ugyanis Szeged történelméről is tájékoztatni akarja az idegent, 1919 után megtorpan és nagy úgrással mindjárt a felszabadulás utáni életről kezd beszélni. Ha pedig a látogató kíváncsi természetű és rákérdez, mondjuk a szegedi munkásmozgalomra — az önkéntes és hivatásos idegenvezető egyformán »elvezett» ember. Pár általános mondat, amely éppúgy érvényes bármely más város munkásmozgalmára, és ezzel vége. Pedig ez a korszak nem fehérolt a szegedi munkásmozgalom történetében sem. Hogy mennyire nem az, azt egykori újságokból, itt-ott előforduló dokumentumokból és szemtanúk elbeszéléseiből, a veterán kommunisták elbeszéléseiből tudhatjuk. Csak hát — ki lehetne a tudója, hogy miért — valami okból elhanyagoltuk mi, maiak azt a kötelességünket, hogy feldolgozzuk a szegedi munkásmozgalom részletes történetét, összegyűjtjük és rendezzük dokumentumait és mindezt közzé tesszük, mielőtt túl vastag porréteg rakódna rá, vagy végleg elkalódná egy része.

Szigorú igazság, még ha szomorú is, hogy erre a munkára sem intézményesen, sem pedig magánszorgalomból korántsem fordítottunk olyan figyelmet, mint érdekelni volna, s még kevésbé olyan aktivitást, mint más, ugyancsak tisztelettel érdemlő hagyományok felderítésére, megőrzésére és ápolására. Szép dolgokat búvároztak fel a szegedi irodalmi és képzőművészeti élet múltjából; megőrizték és rendezték az erőből és a költségekből ezekhez képest sokkal kisebb jelentőségű kezdeményezésekre is, de a munkásmozgalmak emlékei, dokumentumai teljességgel hiányoznak a közvélemény szeme elől, s jórészt a múzeumi és könyvtári gyűjteményekből is.

Talán nem szükséges ismételt hangsúlyozni, hogy a szegedi munkásmozgalomnak is volt kezdete, s 1919, a ragyogó csúcs után küzdelmes folytatása is, s ez a harc, mely tanulságokkal és lelkesítő példákkal, mindamellett történelmi emlékekkel szolgál, nem hiányozhat sem a szegedi ember tudatából, ismereteinek kincséből, sem a hagyományok összegyűjtésére, az emlékek és dokumentumok megőrzésére és bemutatására hivatott intézményekből.

A szemtanúk, akik a kezükbe adhatnák a megismerés kulcsait, még itt élnek közöttünk. Illegális kommunisták, direktoriumi tagok, vöröskatonák, a munkásotthon, a munkáskorússok, sportegyesületek vezetői és tagjai; egykori bizalmiak, az illegális párt tagjai — s bizonyos, hogy ma is őrznek jegyzőkönyveket, rőpcédulákat, feljegyzéseket is, hiszen ha a Horty-korszakban megőrizték ezer veszély közepette, most is birtokukban vannak. S milyen fontos a visszaemlékező élő szó is, amely ma már szintén történelmet megfelelő önkontrollal és tudományos mérlegeléssel.

Ezekkel az emlékekkel és hagyományokkal szemben halaszthatatlan és súlyos kötelessége van a mai nemzedéknek, hiszen nagyon fontos láncszemet kell pótolnunk a helytörténet folytonosságában. Minden késlekedés vétek a munkásotthon történelmi küzdelmével és küldetésével szemben. A huszonegyedik órában vagyunk... mert a dokumentumok egyre kallódnak, az emlékek egyre fakulnak, s a ma még összegyűjthető kincs napról napra apad az idő múlásával.

Milyen szép lenne egy kis szegedi munkásmozgalmi múzeum, amelynek anyagából értékes kiállítást is lehetne rendezni! Hiszen volna mit kiállítani. A levéltár, a múzeum és a Somogyi Könyvtár nemcsak alkalmi »kóstolóra» való gyűjteménnyel rendelkezik, csak fel kellene deríteni a papírtöredékek temetőjében az idevonatkozó lapokat. A veteránok vagy hozzátartozóik ugyancsak őrznek fontos emlékeket. A mártírhalt halt kommunista Dáni János egész füzeteiket hagyott hátra, beszédekkel, jegyzőkönyvekkel, versekkel. Walter Mihály élő lexikon; Bodnár Lajos, Kiss Károly, az idős Komócsin-testvérek, s tizen és tizen a párt veteránjai közül nagyon emlékeztükbe vészték eseményeket és harcokat; az illegális kommunista munka akcióit és módszereit. Felelőtlen dolog volna részünkről, maiak részéről, ha nem indítanánk akár intézményes, akár társadalmi akciókat a szegedi történelmunkutatás és fehér feltárás elvégzéséért.

Több lelkes, szorgalmas szegedi kutató felismerte a munkásmozgalmi emlékek és dokumentumok összegyűjtésének fontosságát, s részben

tiszteletből a harc iránt, részben családi hagyományból értékes, szép anyagot gyűjtött egybe szívós munkával, nyomozással. Közéjük tartozik például Csongor Győző muzeológus, aki sokat tett ezek nyilvános megismeréséért is. Szakembere is volna tehát az akciónak, aki nyomokat tudna adni és irányítani tudná ezt a munkát. Bizonyára számos nagyzerű dolog bukkanna elő a felelős porából, esetleg olyan kérdésekre kaphatnánk választ és adatokat, amelyek más tudományok művelőit is izgatják. A szegedi írók és a munkásmozgalom kapcsolatai például még korántsem felderítettek. S mennyi egyéb, ma is kamatozható gyakorlati haszna lehetne például a szegedi munkásotthon története feldolgozásának, az ott folyt pezsgő politikai, kulturális és önművelő tevékenység megismerésének! Nemcsak dokumentációs, hanem nevelési szempontból is fontos ez háls feladat lenne ez, hiszen Szeged nevét a Horthy ellenforradalom igen bemocskolta a »szegedi gondolat»-tal, másrészt pedig a mai fiataloknak alig-alig van némi támpontjuk a szegedi munkásmozgalom régi harcáról. Annyira hiányos az ismeretük, hogy közülük olykor, még jószándékúak is, kétségbe vonják a munkásotthon kemény bérharcát és szívós osztályküzdelmét Szegeden.

A kor, amelyben élünk, a munkásotthon történelmformáló szerepének és tevékenységének korszaka. Ez a harc pedig Szegeden is egyidős a munkásotthonnal, az első gyárak, üzemek alapításához nyúl vissza. Az is kétségtelen, hogy ennek a nagy városnak a kisugárzása és kapcsolatai befolyásolták a környék munkás- és parasztmozgalmait. Ebredjünk hát kötelességünk tudatára és ne halasztgassuk tovább ezt a fontos feladatot. A maga helyén minden társadalmi munkás, minden vezetőember, minden szemtanú tehet valamit. Egyetemistáknak kitűnő alkalom a történelemszakon ebből a témából készíteni szakkolgozatot; az úttörők forradalmi nyomolvasó mozgalma már eddig is sokat tett a munkásmozgalom emlékeinek felkutatására, de ezt a munkát még szervezetesebbé lehetne tenni, szakszerű irányítással; a szakszervezetek ugyancsak megállhatják a maguk kötelességét, hiszen sokáig a szakszervezetek voltak a munkásmozgalom egyedüli legális szervezetei. Ugyanúgy fontos lenne, hogy maguk az idős kommunisták, akik a munkásmozgalom szegedi harcának szervezői és vezetői voltak, az ügy fontosságát átérve hatékonyan segítsék az anyaggyűjtést és a birtokukban levő dokumentumokat adják át egy azok feldolgozására hivatott intézménynek vagy bizottságnak. Mindezen kívül győnyörű munkát és témát kínál egy ilyen akció íróknak és művészeknek is, hiszen egy-egy harcos kommunista élet egy-egy valóságos regény.

Azzal kezdődött ez az írás, hogy a szegedi látogatókat kalauzoló önkéntes és hivatásos idegenvezetők elakadnak lelkes magyarázatokkal, mikor az általánoságokon túl kellene nekik beszélniük a szegedi munkásmozgalomról, de valójában nem ez volt a téma felvetéséhez az igazi indok. Ez csak alkalom volt arra, hogy szóvá tegyük ezt az egymagában is nagyon fontos kötelességet a munkásmozgalom helyi hagyományaival szemben. Erkölcsei kötelesség ez elsősorban, amit le kell rórnunk, ha igazán szeretjük városunkat, ha igazán becsüljük mai életünket, melyért oly sok áldozatot hoztak a munkásmozgalom harcosai már a letűnt társadalom-ban is.

Simon István